

TEKEL EYLEMİNİ YENİDEN DÜŞÜNMEK

Aydınlık Gazetesi, 27 Mayıs 2014

Yıldırım Koç

Bazı olayları içinde yaşarken veya yaşananların sıcaklığı sürerken değerlendirmek yanılığara yol açabilir.

Tekel işçilerinin eylemi de bu niteliktedir.

Tekel yaprak tütün işletmelerinin özelleştirilmesine tepki gösteren Tekel işçileri 15 Aralık 2009 günü Ankara’da büyük baskıyla karşılaştılar ve direnişe geçtiler. Bu direniş, Ankara’nın göbeğinde oluşan çadır kentte 78 gün sürdü. Özelleştirilen işyerlerinin işçileri, mevcut haklarının önemli bir bölümünü kaybedecek ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4/C maddesinde tanımlanan “geçici personel” statüsüne geçirilecekti.

Eylem sürecinde 4/C statüsünde çalışanların çalışma koşullarını düzenleyen Bakanlar Kurulu kararı değiştirildi ve 4 Şubat 2010 tarihli Resmi Gazete’de yayımlandı. Yeni düzenleme işçilere önemli haklar kazandırdı. Ancak eylem istenen sonuca ulaşamadı; işçilerin 4/C statüsüne geçirilmesini engellemeyemedi.

Tekel Eylemi Dönüm Noktası mı?

Eylemin üzerinden 4 yıl geçti.

Bugün geriye dönüp baktığımızda, Tekel eylemi, Türkiye işçi sınıfı tarihinde bir dönüm noktası mıdır?

Eylem sürerken eyleme destek verenler arasındaydım. Ancak eylem sırasında konuşmacı olarak davet edildiğim ortamlarda ihtiyatlı bir dil kullanmayı, eyleme büyük övgüler düzmemeyi tercih ettim. Bu nedenle de epey eleştirildim.

Sel gitti; kalan kum ne?

Bu eylem, eyleme katılanlar açısından son derece önemliydi. Gerçekten birçok işçi bu eylem sürecinde önemli bir kişisel dönüşüm yaşadı. Sol siyasal partilerle ilişki kuranlar ve hatta bu partilere üye olanlar vardı. Farklı etnik kökenler ve inançlar, bu ekmek kavgası sürecinde geri plana itildi ve sınıf kimliği öne çıktı.

Bunlar çok önemli kazanımlardır.

Ancak olaya başka bir açıdan bakalım.

Olay neydi?

Tekel işçileri Ankara’ya geldi. Polis saldırdı. İşçiler Türk-İş’e geldi. Türk-İş’in çevresindeki sokaklarda çadırlar kuruldu. Yüzlerce işçi, Ankara’nın Aralık-Ocak-Şubat soğuşunda bu çadırlarda sabahladı.

Bu işçiler büyük sıkıntı yaşadı; peki, hakim sınıflara büyük sıkıntı yaşattı mı? Eylem aktif miydi, pasif mi?

Çadırlarda sıkıntı çekenler, her gün yürüyüşler yaparak, AKP binalarına giderek, Hükümet’e sıkıntı yaşattı mı?

Soğukta sıkıntı yaşayanlar, kamu binalarını ve özellikle Özelleştirme İdaresi Başkanlığı binasını ziyaret ederek, özelleştirme kararını verenleri ve uygulayanları sıkıntıya soktu mu?

Hayır.

İşçiler sıkıntıyı birlikte yaşadı; gelenleri birlikte paylaştı. Birçok kişi de iman tazelemek için sıkıntıdaki bu insanlarla sohbet etti. Mutlaka güzel sohbetler de oldu.

Sıkıntı Yaşamak, Sıkıntı Yaşamak

Ama sorulması gereken sorular şunlar: Kendileri sıkıntı çekenler, hakim sınıflara ve Hükümet’e sıkıntı yaşattı mı? Tekel eylemi başka eylemlerin başlatıcısı oldu mu? Ankara’daki Tekel eylemi, Mart ayından itibaren başka illere taşındı mı? Tekel eylemini yaşamış olanlar, başka işyerlerinde yaşanan sorunlara karşı eylem örgütledi mi? Tekel eylemine katılanların kaç seçimde AKP’ye oy verdi? Tekel eylemini yaşayanların kaç, 2010-2014 döneminde diğer işyerlerinde işçilerin ve kamu çalışanlarının mücadelesine destek verdi? “Tekel vatandır” diyen ve destek isteyenlerin kaç, Tekel dışında da vatan olduğunun bilinciyle hareket etti; kaç işçi, “bizim işyerimiz vatandır” diye mücadele eden başka işyerlerindeki işçilere destek sağladı?

Bu soruların yanıtları ortaya öyle pek de övülecek bir tablo çıkarmıyor.

Uvriyerizm veya işçilik kötü bir hastalıktır.

Tekel eylemi, eyleme katılanların yaşamlarında önemli bir olaydır.

Ancak sınıf mücadelesi açısından bakıldığında, önemi sınırlıdır, sel gittikten sonra kalan kum fazla değildir.